

Období od 11. března 2020 – 9. třída dějepis

Kontakt na mě je buď ten, co je na školních stránkách, nebo petrvejrosta@seznam.cz

Zdravím vás, děvčata a chlapci, když to nejde tradičně, tedy aspoň takto.

Zadáno 25. 5.:

Dnes vám nabízím zamyšlení nad životem významné osobnosti. Až poznáš, koho mám na mysli, najdi si informace o jeho životě. Zamyšlení je možné, vezmete-li úkol vážně. Čas i při předpokládané přípravě na přijímací zkoušky mnohých z vás určitě najít můžete, takže do toho. Koho mám na mysli? Dnes je úkol jednoduchý, příště na něj bude navazovat další.

Takže: Kdo to byl? Uvedu pár hesel, z nichž byste to měli poznat: Dukelský průsmyk 1944, ministr národní obrany, prezident republiky, Hroznatín, CHKO Žďárské vrchy.

Odpověď – jméno této osobnosti mně pošli do 29. 5.

Zadáno 18. 5.:

Dnes posílám další zápis.

Československý stalinismus po r. 1948 a postupné uvolňování poměrů do r. 1968

Prezidentem **Klement Gottwald** (14. 6. 1948 do 14. 3. 1953)

Předsedou vlády **Antonín Zápotocký**

období represí a nezákonností – emigrace, projevy nespokojenosti

Státní bezpečnost (StB) - proti odpůrcům režimu, proti nepřítelům komunismu

Politické procesy (vykonstruované procesy) – lidé byli souzeni za zločiny, které nespáchali - Heliodor Píka, Milada Horáková

Sovětské poradci poté svou pozornost nasměřovali na funkcionáře KSČ -

Gustáv Husák, Rudolf Slánský, Vladimír Clementis

tábory nucené práce (TNP) - zřízeny tam, kde byl nedostatek pracovních sil (Příbram), pomocné technické

prapory (**PTP**) či vojenské tábory nucených prací (**VTNP**) - útvary Československé lidové armády

hospodářství - znárodnění, likvidace soukromého sektoru, centrálně plánované hospodářství – **pětiletky**,

kolektivizace zemědělství – družstva

pokles životní úrovně - důraz kladen na těžký průmysl, hlavně na zbrojní

1953- měnová reforma

1953 – zemřeli Josif V. Stalin a Klement Gottwald

prezident Antonín Zápotocký 1953 - 1957

po roce 1953 – mechanizace, rolníci více peněz, zmírnil se politický teror, ustaly velké politické procesy (poslední 1954)

prezident Antonín Novotný 1957 – 1968

Dalšími zdroji kromě učebnice třeba na You Tube dokumenty o Miladě Horákové, další procesy z 50. let 20. století, o kolektivizaci zemědělství.

Mně tentokrát nemusíš posílat nic.

Zadáno 11. 5.:

Nejprve správné odpovědi z minulého týdne. Skoro všichni, kdo jste poslali, jste měli správně! Odpovědi mohly být i maličko jinak.

Odpovědi zde:

Bylo jich více než pět, nejznámější jsou Tomáš Garrigue Masaryk, Edvard Beneš, Karel Čapek, Josef Čapek, Karel Poláček, Jan Masaryk, Eduard Bass...

Konec srpna 1944 (i když se připravovalo již dříve), Slovenské národní povstání, Banská Bystrica, např. Slováci, Češi, Poláci, Rusíni, Rumuni, Francouzi, Ukrajinci...

Japonsko, svobodní mladí muži

27. 1. 1945, Rudá armáda, maršál I. S. Koněv

nar. 28. 5. 1884 v Kožlanech, zemřel 3. 9. 1948 v Sezimově Ústí, kde je i pohřben

od 4. do 11. února 1945, hlavní vyjednávači J. V. Stalin, F. D. Roosevelt, W. Churchill

v Buzuluku společně s Ludvíkem Svobodou

75. výročí

Nový zápis + úkol:

Počátky studené války

Stalin - prosadil posunutí hranic SSSR na západ a kontroloval východní Evropu
obavy z další rozpínavosti - **Trumanova doktrína** (od 1947) - zadržování komunismu (Henry Truman = americký prezident)

Marshallův plán - 1947 - obnova evropské ekonomiky zajištěna americkou pomocí - to zabránilo nebezpečí revoluce

rozdělení Německa - 1949 - západní část Spolková republika Německo, východní část vyhlásila pod vlivem SSSR Německou demokratickou republiku → **blokáda Západního Berlína** - 1961 NDR postavila Berlínskou zeď

1948 - Jugoslávie po **roztržce Stalin – Tito** se snažila se o jakousi střední cestu

západní integrace - 1949 vojenská obranná organizace NATO a ES

východní integrace - 1949 – Rada vzájemné hospodářské pomoci RVHP = cíl plánování hospodářství socialistických zemí

1955 – Varšavská smlouva – vojenský pakt socialistických zemí

Korejská válka (1950-1953) - mezi Jižní Koreou, USA a OSN a Severní Koreou, SSSR a Čínou - dodnes neskončila vítězstvím ani jedné strany

Karibská krize – 1962 – umístění raketových zbraní na Kubě

válka ve Vietnamu (1964-1975) - proti komunistickému severu nejprve Francouzi, poté Američané

válka v Afghánistánu (1979-1989) - SSSR proti povstalcům, Mudžáhedinům, které podporovaly USA.

Úkol: V pracovním sešitu na str. 52 vyřeš tajenku v cv. 5 a řešení (stačí tajenku) mně pošli do 15. 5.

Zadáno 4. 5.:

Dnes nenabízím zápis, ale několik všetečných otázek. Snažil jsem se je sestavit tak, aby odpovědi mohly být jen kratičké z hlediska psaní, i když (pokud to vezmete vážně a budete pracovat samostatně), ty odpovědi budete třeba chvíli hledat, **termín: 7. 5.** Správné odpovědi vám napíšu příští týden.

Tedy osm úkolů a z nich plynoucích několik otázek:

Pokud nevíš, najdi si, kdo byli v 20. a 30. letech 20. století „pátečníci“. Úkol je napsat pět jmen osobností z této skupiny.

Kdy začalo povstání proti fašismu na Slovensku? Dále uveď oficiální pojmenování tohoto povstání, město, které bylo centrem povstání a nejméně pět národností, jež se na povstání podílely.

Přečti si na internetu o pojmu *kamikaze*. Zde uveď stát, který kamikaze použil za druhé světové války a kdo byli pro tento účel využíváni.

Kdy a kým byli osvobozeni zbývající vězni z koncentračního tábora Osvětim? Kdo velel osvobozující armádě?

Kdy a kde se narodil a kdy a kde zemřel Dr. Edvard Beneš? Kde je pohřben?

Kdy se uskutečnila v závěru druhé sv. války Jaltská konference, kteří tři politici se jí účastnili?

Přečti si na internetu o životě, osudu Heliodora Píky. Zde uveď, kde a s kým (L. S.) začal v roce 1942 formovat vojenskou jednotku, která se později velmi podílela na osvobození Československa.

Kolikáté výročí ukončení druhé světové války v Evropě vzpomínáme v těchto dnech?

Zadáno 27. 4.:

Dnes nabízím zápis k události, která změnila – ovlivnila život v naší zemi na desítky let. Zajímavé informace najdeš případně i na internetu.

Únorový převrat 1948

Převzetí moci komunisty v ČSR 20. - 25. 2. 1948 → důsledek politické krize v zemi, přechod demokracie k totalitě

- zneužívání Bezpečnosti komunisty,
- Gottwald odmítl jednat o vnitřních poměrech Národní fronty a situaci ve vládě
- 20. únor - na schůzi vlády se dostavili pouze komunisté a sociální demokraté
- 21. únor - proběhla komunistická demonstrace na Staroměstském náměstí. Komunisté vyzývají k vyřešení krize a k doplnění vlády Gottwaldovými kandidáty
- 22. únor - sjezd závodních rad - podpora Gottwaldovi
- 23. únor - Státní bezpečnost zatýká příslušníky stran, jejichž ministři podali demisi
- 24. únor- **generální stávk**a, které se zúčastnilo 2,5 milionu lidí
- 25. únor - komunisté pokračují v nátlaku a od rána připravují velkou demonstraci na Václavském náměstí – prezident **Beneš demisi ministrů** přijal a vyhověl Gottwaldovi

Ústava 9. května 1948

- zakotvila všechny změny ve společnosti z let 1945-1948 (znárodnění klíčového průmyslu, bankovníctví, národní výbory)
  - definovala ČSR jako lidově demokratickou republiku a jednotný stát dvou rovnoprávných národů.
- Prezident E. Beneš ji odmítl podepsat a v červnu abdikoval.

Zadáno 20. 4.:

Zase nabízím zápis pro další období. Přečtěte si i v učebnici! Musí se trochu hledat, ale pokud tě téma opravdu zajímá, najdeš (přibližně na str. 86, 87). Zajímavé informace najdeš případně i na internetu. Napiš mně, třeba jen jednou větou, co konkrétního tě zaujalo nejvíce!

Období 1948 – 1960 v naší republice

Prezidentem **K. Gottwald** (do 14. 3. 1953), předsedou vlády **A. Zápotocký**

období represí a nezákonností – emigrace, projevy nespokojenosti

Státní bezpečnost (StB) - proti odpůrcům režimu, proti nepřítelům komunismu

Politické procesy – souzení za zločiny, které nespáchali – H. Píka, M. Horáková

Sovětská poradci organizovali procesy s funkcionáři KSČ – G. Husák, R. Slánský, V. Clementis

Tábory nucené práce (TNP) (Příbram), pomocné technické prapory (**PTP**) či vojenské tábory nucených prací (**VTNP**)

Hospodářství - znárodnění, likvidace soukromého sektoru, centrálně plánované hospodářství – **pětiletky**,

kolektivizace zemědělství – družstva

Pokles životní úrovně - důraz na těžký průmysl, hlavně na zbrojní, měnová reforma

1953 – zemřeli Stalin a K. Gottwald, **prezident A. Zápotocký 1953 - 1957**

Po roce 1953 – mechanizace, rolníci více peněz, zmírnil se politický teror, **uvolňování**

Zadáno 14. 4.:

Zase vám nabízím zápisy pro další období. Přečtěte si i v učebnici! Musí se trochu hledat, ale pokud tě téma opravdu zajímá, najdeš. Zajímavé informace najdeš případně i na internetu. Pokud ti zbude čas i na pracovní sešit, tak aspoň něco na stranách 38 – 41.

Střetávání o moc a podobu ČSR

Otázka dalšího vývoje:

pro **nesocialistický** vývoj – ČSL, DS a Strana svobody

pro **socialistický** vývoj – ČSNS, ČSSD

jednoznačně socialistický vývoj – KSČ, KSS

Parlamentní volby 1946 - v Čechách vítězí KSČ, na Slovensku DS

Předsedou vlády – Klement Gottwald

Prezidentem – Edvard Beneš

Ministr zahraničí – Jan Masaryk

Dvouletý plán 1947 -1948 - plán vypracovaný KSČ; cíle:

vzrůst předválečné výroby o 10%, industrializace Slovenska

Problémy obnovy - na nátlak SSSR ale nebyl přijat Marshallův plán

1947–sucho→**neúroda**-černý trh, nespokojenost→stávkový a hladový bouře

politická **krize** Národní fronty – návrh KSČ na milionářskou daň

Vývoj po roce 1945

Už za války mezi spojenci domluveno rozdělení **sfér vlivu**

Stalin prosadil posunutí hranic SSSR na západ (na úkor Polska) a kontroloval východní polovinu Evropy
Rakousko a Finsko usilovaly o neutralitu, v Řecku tři roky občanská válka o charakter státu

1946 ve Fultonu slavný projev britského premiéra W. Churchilla: **železná opona**

Trumanova doktrína (od 1947) - zadržování komunismu (Turecko a Řecko)

Marshallův plán obnova evropské ekonomiky bude zajištěna americkou pomocí

Rozdělení Německa – 1949, v roce 1961 NDR postavila Berlínskou zeď

státy sovětského bloku = lidovědemokratické státy - byl zestátněn průmysl, provedena kolektivizace, zrušena demokracie a nahrazena „komunismem“

východní integrace: Rada vzájemné hospodářské pomoci (RVHP), Varšavská smlouva

Jugoslávie v roce 1948 z bloku vystoupila po roztržce Stalin – Tito

západní integrace: NATO (Severoatlantická aliance), Evropská rada, Evropské hospodářské společenství EHS

Skutečné konflikty - Korejská válka (1950-1953), válka ve Vietnamu (1964-1975), v Afghánistánu (1979-1989)

Konec studené války – nástup Gorbačova v SSSR, pád Berlínské zdi, Sametová revoluce v ČSSR, působení hnutí Solidarita v Polsku a revoluce v Rumunsku, Maďarsku a jinde.

Zadáno 6. 4.:

Nalep, případně přepiš si do sešitu zápis. V případě zájmu si najdi na internetu filmové dokumenty a můžeš se dovědět víc.

Svět na rozcestí

Postupimská konference (červenec/srpen 1945):

Německo i jeho hlavní město Berlín byly rozděleny na čtyři okupační pásma, která přešla pod kontrolu a správu USA, SSSR, Velké Británie a Francie.

Byla stanovena nová hranice mezi Německem a Polskem.

Sovětský svaz získal pobaltské republiky a východní část Polska.

Byl schválen odsun německých obyvatel z Československa, Polska a Maďarska.

Byl schválen „Program čtyř D“, který se týkal Německa:

demilitarizace = rozpuštění armády,

denacifikaci = odvolání nacistů ze státní správy a zákaz nacistické strany – NSDAP,

demokratizaci = výchovu Němců k dodržování demokratických zásad ve společnosti,

dekartelizaci = zavření velkých továren, které se nejvíce podílely na zbrojení.

Vznik OSN – k zakládajícím 51 státům patřilo i Československo

Procesy s válečnými zločinci – Norimberský proces

Západní blok - státy s demokratickým zřízením a tržním hospodářstvím - USA + státy západní Evropy

Východní blok - státy s nedemokratickým zřízením a zestátněným hospodářstvím - SSSR + státy střední a jihovýchodní Evropy

Marshallův plán – plán na materiální a finanční pomoc evropským zemím, které mají hospodářské problémy.

SSSR nabízenou pomoc odmítl.

Největší soupeři USA a SSSR (jsou označovány jako supervelmoci).

Evropa ztratila svou vedoucí úlohu ve světové politice.

Zadáno 1. 4.:

Nalep, případně přepiš si do sešitu zápisy. V případě zájmu si najdi na internetu filmové dokumenty a můžeš se dovědět víc.

Československý odboj a osvobození ČSR

- rozpad odboje – partyzánské jednotky
  - většinu našeho území osvobodila **Rudá armáda** - ve všech směrech
  - postup na naše území byl velmi zpomalen přechodem přes Karpaty (Dukelský průsmyk)
  - v RA bojovali také naši a rumunští vojáci
  - západní Čechy osvobodila 3. americká armáda (generál Patton)
- Demarkační linie:** je to linie, kterou neměla RA ani spojenci překročit
- na našem území vedla přes České Budějovice, Plzeň a Karlovy Vary

Slovenské národní povstání:

- vypuklo 1. 9. 1944, vyhlásila ho Slovenská národní rada
- centrem povstání byla Banská Bystrica
  - Slováci očekávali rychlou pomoc RA, která se však zpomalila v bojích o Duklu
  - povstání bylo koncem září 1944 potlačeno a partyzáni se stáhli do hor

Domácí odboj: s postupem RA a blížícím se koncem války sílil domácí odboj, hlavně partyzánské hnutí

Košický vládní program: byl vyhlášen 4. 4. 1945 v Košicích - vznikla **vláda**

Národní fronty s premiérem soc. dem. Zdeňkem Fierlingerem (soc. dem, KSC, lidová a nár. soc.)

u nás silná německá armáda - snaha probít se do amerického zajetí

Pražské povstání: vypuklo 5. 5. 1945, boje o rozhlas obranu řídilo Vojenské velitelství Velké Prahy Bartoš (generál Karel Kutlvašr)

Obnovení Československa

po válce – ztráty obyvatel, materiální škody a morální selhání Západu a části našeho obyvatelstva

Košický vládní program – odsun Němců a Maďarů, sociálně-ekonomické reformy do října 1945 – místo zákonů **dekrety prezidenta republiky** – dodatečně schváleny místní správu řídily zemské, okresní a místní **národní výbory**

Národní fronta – ČSSD, ČSNS, ČSL, KSC, KSS, DS (Demokratická strana)

odsun Němců – květen 1945 – divoký – spáchána mnohá bezprávi, pak organizovaný

národní očista – mimořádné lidové a národní soudy

znárodnění – zabaven majetek Němců a kolaborantů

zestátněny banky a pojišťovny

zestátněny závody s více jak 500 zaměstnanci

pozemková reforma – rozdělení zabavených pozemků – max. 13 ha

Nevím, kolik času ti ještě zbývá, ale kdyby přece, můžeš zavítat do pracovního sešitu na stránky 33 a 34.

Zadáno 24. 3.:

Nalep, případně přepiš si oba zápisy do sešitu. V případě zájmu si najdi na internetu filmový dokument a můžeš se dovědět víc. Třeba dokumenty o kamikadze mohou zaujmout (psychologie), ale i cokoliv jiného z té doby.

Spojenecká vítězství

Itálie – 1944 – dobytí Monte Cassina a Gótské linie, Mussolini zabit partyzány
bombardování německých měst – 14. 2. 1945 – **bombardování Drážďan**

Osvobozování SSSR – Rudá armáda postupovala po celé frontě

1. 8. 1944 – **Varšavské povstání** – SSSR nepodpořila- po dvou měsících poraženo
ovládnutí **Rumunska a Bulharska** Rudou armádou

Jugoslávie – Titovi partyzáni ovládli většinu území, pomoc Rudé armády

Řecko – spory mezi komunistickými a prozápadními odbojáři – zásah Británie

kapitulace **Finska** – srpen 1944

Tichomoří – obsazování Filipín, Malajsie, Indočíny – říjen 1944 – zničení japonského námořnictva u Leyte, nasazení pilotů sebevrahů – kamikadze

Porážka fašismu

Vojenská situace v Německu:

- Německo již nemělo dostatek sil k odvrácení porážky - Němci nasazovali do bojů i chlapce a starce

- spojenci bombardovali německá města a továrny

- Hitler stále doufal, že dokončí „tajné zbraně“ (V1, V2, atomový výzkum)

- snahy o separátní mír s VB a USA, pak by následoval přesun armády na východ

Ofenziva Rudé armády:

RA osvobozovala státy východní a střední Evropy a boje se přesunuly do Německa

Tažení spojenců v západní Evropě:

spojenci přenesli boje na území Německa a směřovali k demarkační linii

Jaltská konference (únor 1945): SSSR - Stalin, VB - Churchill, USA - Roosevelt

dohodli se na poválečném uspořádání Německa (rozdělení Německa do 4 zón)

a změně německých hranic a SSSR se zapojí do války v Tichomoří

Sebevražda A. Hitlera: 30. 4. 1945

Kapitulace Berlína - 2. 5. 1945 – město bylo dobyto Rudou armádou

Kapitulace Německa - 8. 5. 1945 - konec války v Evropě

Boje v Tichomoří: atomový útok USA na Nagasaki a Hirošimu (srpen 1945)

- **kapitulace Japonska a konec války ve světě - 2. 9. 1945**

Zadáno 20. 3.:

Pokud jsi neviděl-a, najdi v archivu České televize pořad 13. komnata. Pořad s paní Erikou Bezdíčkovou vysílala ČT v pátek 6. března 2020 ve 21 hodin. Podívej se. Kdopak ví, jak to dopadne s besedou, kterou jsem vám slíbil, tak zatím aspoň takto. Do sešitu si zapiš

Místo besedy s paní Bezdíčkovou

13. komnata 6. 3. 2020

Připiš si tři libovolné poznámky – co Tě nejvíce zaujalo.

Zadáno 16. 3.:

Téma pro zápis do sešitu: Druhá fronta

Níže uvedený text si buď nalep, nebo opiš, můžeš si samozřejmě najít podrobnosti na internetu nebo v učebnici.

DRUHÁ FRONTA

Vytvoření druhé fronty = **Operace Overlord** (6-10/1944) - vylodění spojenců v Normandii (Fr.), vrchní velitel spojenců - gen. Eisenhower

Operace s krycími jmény - **UTAH, OMAHA (USA), GOLD, JUNO, SWORD (VB)**

Důležité - **vzdušné výsadky** - parašutisté - vytvoření předmostí - zajištění vylodění invazních sil

Němečtí generálové chápou, že válka je prohraná - **pokus o atentát na Hitlera** – 20. 7. 1944 - neúspěšný – vůdcové popraveni (Erwin Rommel)

Postup spojenců do fr. vnitrozemí=>**osvobozena Paříž** (8/1944), postupné osvobození Belgie, Nizozemí 12/1944 - **ofenzíva v Ardenách** - postup Německa na západ (jen dočasně)

Zadáno 11. 3.:

Zpracuj obvyklým způsobem na stránku formátu A4 (popř. stránky dvě, ale ne víc) téma Itálie v 2. světové válce a konec B. Mussoliniho.

Pošli do 18. března 2020 do 18 hodin na moji školní adresu, popř. na adresu soukromou petrvejrosta@seznam.cz .